

Bilaga 1

Detaljplan för Kvarnarp 3:1, "Trädgårdsstaden", yttrande från Eksjö Naturskyddsförening

Natur- och kulturlandskapet i området

Omgivningarna kring Kvarnarps gård har ett omväxlande kulturlandskap med höga biologiska och upplevelsemässiga värden som enligt gällande översiktsplan jämte kommunens grönplan genomgående tillskrivs "omistliga värden".

Kvarnarpsområdet med Kvarnarps gård och Munkakvarn utgör en del av Eksjö stads södra del som ännu inte är förtätad med gator och bebyggelse. Inom området och dess omgivningar finns en mosaik av delområden med höga natur- och kulturvärden bestående av lövskog, ängs- och hagmark, åkermark, våtmark, Kvarnarpssjön med ån och stränder samt Nifsarpsmaden. Nifsarpsmaden hänger samman med Kvarnarps gård och har förbindelse med Kvarnarpssjön. Området rymmer bl a en återställd våtmark, strövstigar och fågeltorn.

Kulturlandskapet med åkrar, ängar och betesmarker är av mycket stort biologiskt värde, särskilt där rationaliseringen inte lett till övergödning, monokulturer och storskalighet. De finaste exemplen på mark som hävdats småskaligt under lång tid kan hittas vid Kvarnarps gård, där ett biologiskt rikt odlingslandskap sträcker sig vidare mot Gummarp och Heddarps i sydost. Våtmarker, såväl öppna som skogbevuxna, tillhör de ekologiskt sett värdefullaste naturtyperna. Bland regeringens miljömål behandlas de separat som 'Myllrande våtmarker'. Under 1990-talet anlades Nifsarpsmaden, en stor våtmark med betydelse för efterbehandling av vattnet från reningsverket norr om Kvarnarpssjön. Det har blivit ett framgångsrikt tillskott bland kommunens fågellokaler där kungsfiskare numera ha blivit stationär och vårt landskapsdjur utter har ett ständigt tillhåll under vintern.

Den framgångsrika bevarandepincipen som gett Eksjö dess särprägel har också gällt för Kvarnarps gård. Genom att utveckla parken och kulturlandskapet parallellt med byggnaderna enligt förslagen i den kulturhistoriska dokumentationen (Jönköpings läns museum, Kulturhistorisk rapport 1997:24) vore det möjligt att åstadkomma ännu en unik helhetsmiljö: en lantlig pärla på cykel- och promenadavstånd från staden, men också ett värdefullt komplement till Eksjös turistmål.

Inventering av arter

Naturskyddsföreningen har inom dessa natur- och kulturområden under 2018 gjort en övergripande inventering och konstaterat att det finns flera unika arter som skulle försvinna om området exploateras av bebyggelse, trafik och mänskliga störningar. Ett flertal av dessa arter ingår i EU:s art- fågel- och habitatdirektiv, - sammanlagt minst 18 sällsynta eller rödlistade arter – VU=sårbara, NT=nära hotade. Såväl utter som kungsfiskare tillhör dessutom kategorin "statens vilt" - påträffade arter ska anmälas till polis.

Följande artgrupper har konstaterats:

11 fågelarter: trana, sparvuggla, kungsfiskare (VU), spillkråka, mindre hackspett (NT), buskskvätta, grå flugsnappare, stare, tornseglare (NT), domherre, gulsparr. (Kungsfiskare är numera stationär inom våtmarkerna söder och norr om kvarnen. Mindre hackspett är beroende av rötskadade lövträd).

6 däggdjur: dvärgfladdermus, långörad fladdermus, nordisk fladdermus, stor fladdermus, vattenfladdermus. *(Samtliga fladdermöss är fridlysta. Fladdermusarterna är beroende av stora träd och äldre byggnader. Dessutom störs de av belysning). Utter (VU) (utter är beroende av omgivningarna invid Munkakvarn för sin vintervistelse).*

9 blomväxter: slättergubbe (VU), slätterfibbla (NT), sommarfibbla (NT), hartmansstarr (VU), spindelört (NT), jungfrulin, *(samtliga arter återfinns enbart i hävdade ängar)*, åkerkulla (NT), alm (VU), ask (VU).

4 fjärilsarter: allmän metallvingesvärmare (NT), smalsprötad bastardsvärmare (NT) silversmygare (NT), ängsnätfjäril (NT).

1 groddjur: åkergroda. *(Fridlyst. Åkergroda är beroende av vattensamlingar och diken).*

2 vildbin: vädtsandbi (NT), guldsandbi (NT). *(Vildbina är knutna till åkervädd och kulturpräglad äng).*

Bilaga 2

Detaljplan för Kvarnarp 3:1, "Trädgårdsstaden", yttrande från Eksjö Naturskyddsförening

Friluftsliv- och föreningslivet i området m.m.

Det aktuella området utgör idag ett omtyckt och värdefullt rekreationsområde, som har blivit allt värdefullare efter hand som Kvarnarpsområdet har byggts ut. Naturområdet runt Kvarnarps gård används frekvent för fritidsaktiviteter och rekreation. Eftersom området runt gården tidigt avsattes som grönområde har det varit en stor tillgång för de ca 1500 Kvarnarpsborna m.fl. för rekreation och fritidsaktiviteter – vi vill att det ska förbli så!

Aktiviteterna kring Kvarnarps gård har varierat under årens lopp. Det finns krafter som har kunnat hålla liv i området, oftast ideella sådana. Följande verksamheter kännetecknar området idag:

- **Brokade, utarrenderade åkrar med ekologisk odling**
- **Eksjö Naturskyddsförening och Friluftsförbundet:** Hyr tillsammans Röda stugan som föreningslokal, strax intill har en grillplats gjorts i ordning. Här hålls träffar, möten, studiecirkel m.m.
- **Fobos trädgård, en ekologisk visningsträdgård:** Eksjö/Nässjö lokalförening av Fobo hyr Trädgårdsmästarbostaden och arrenderar marken för det f.d. trädgårdsmästeriet. Här finns Fobos ekologiska visningsträdgård som är en oas för trädgårdsintresserade. Den tillkom 1997 under Byggnadsvård Kvarnarps tid och är idag ett populärt besöksmål med ca 5 000 besökare årligen, såväl Eksjöbor som turister från hela Sverige och utlandet. Här finns bland annat sex historiska trädgårdar som beskriver Eksjöns utveckling under 600 år. I övrigt kan man njuta av gurkor och tomater i växthusen, en rosenträdgård, perenner, grönsaker, örtagård, m.m. i en lugn och rofylld miljö. Trädgården är öppen hela året, dygnet runt och gratis att besöka.
- **Biodling:** Södra Vedbo Biodlareförening hyr Ängsstugan och driver en föreningsbigård, anordnar kurser i biodling och informerar om biodlingens betydelse för pollinering och bevarandet av biologisk mångfald
- **Kvarnarps byggnadsvårdsbutik:** Lennart Svensson driver försäljning av gamla byggdetaljer som passar till både slott och koja. Byggnadsvårdsbutiken är välbesökt med kunder från både när och fjärran.
- **Skötsel av vandringsleder:** Eksjö Naturskyddsförening och Friluftsförbundet sköter stigar och leder i området (bl.a. runt Nifsarpsmaden)
- **Uthyrning av odlingslotter:** Fobo ansvarar för uthyrning av odlingslotter intill Fobos trädgård till dem som har intresse av att odla lite för egen del

Skulle området exploateras, enligt förslaget i detaljplanen, och landskapsbilden så radikalt förändras kommer intresset för området att minska och pågående verksamheter känna sig undanträngda och hämmas i sin verksamhet. Verksamheterna bedrivs idag i samspel med omgivande naturlandskap.

Bilaga 3

Detaljplan för Kvarnarp 3:1, "Trädgårdsstaden", yttrande från Eksjö Naturskyddsförening

Varumärket Kvarnarps gård

Någon har klokt sagt att *"Det Gamla Stan är för Eksjöborna är Kvarnarps gård för resten av landsbygden"* – en symbolik som borde tas på större allvar. Historien kan berätta mycket om gården – allt från borgmästare Munthe och Jenny Lind till kungabesök vid Eksjö stads 600-årsjubileum m.m. Här finns en del av kommunens historiska själ.

Kvarnarps gård förknippas ofta med byggnadsvård med minnen från tiden med projektet Byggnadsvård Qvarnarp. Många besökare och förbipasserande beundrar den vackra fasaden och förhör sig om vad det är för byggnad. Det är beklagligt att kommunen brytt sig så lite om gården efter upprustningen under projektet Byggnadsvård Qvarnarps tid.

Kommunen borde i stället skapa en starkare identitet kring Kvarnarps gård där verksamheter har vuxit upp efter hand och där ideella organisationer har och har haft stor betydelse. Man undrar varför pågående verksamheter inte har väckt några tankar hos kommunen när man nu planerar att exploatera det kulturhistoriska landskapet i området?

Låt Kvarnarps gård fortsätta att vara ett centrum i området och låt inte varumärket Kvarnarps gård gå i graven.